

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาศานภาพสตรีในกฎหมายล้านนาโบราณ

ผู้เขียน

นางสาวอัจฉราภรณ์ จันทร์สว่าง

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวรรณกรรมล้านนา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบเนื้อหาและสถานภาพสตรีในกฎหมายล้านนาโบราณ 25 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบกฎหมายล้านนาโบราณมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนท้าย ส่วนนำจะกล่าวถึงราชวงศ์มังราย ส่วนท้ายส่วนใหญ่ระบุวัน เดือน ปี ที่เขียนหรือคัดลอกและชื่อผู้เขียนหรือผู้คัดลอก ด้านเนื้อหากฎหมาย พบว่ามีทั้งเนื้อหาที่สมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ เนื้อหาที่สมบูรณ์ประกอบด้วยบทบัญญัติกฎหมาย 5 หมวด คือ การปกครอง, วิธีพิจารณาคดี, ครอบครัวมรดก, ความทางแพ่ง, ความผิดอาญาและมาตรการความปลอดภัยต่อสังคม ส่วนเนื้อหาที่ไม่สมบูรณ์จะมีบทบัญญัติไม่ครบทั้ง 5 หมวด การนำเสนอบทบัญญัติมีการแทรก คติคำสอน การเปรียบเทียบคดีโลกคดีธรรม การนำกฎหมายที่กษัตริย์องค์ก่อนๆ ได้ตัดสินคดีแล้วมาเป็นแบบอย่างในการพิจารณาคดี ยกอุทาหรณ์ นิทานและตำนาน และมักมีการจัดเรียงเนื้อหาสืบสนกระจัดกระจาย

การศึกษาศานภาพสตรีนั้นพบว่าในหมวดครอบครัวมรดก ผู้หญิงมีสถานภาพสูงกว่าผู้ชาย ผู้หญิงมีบทบาทเด่นชัดในเรื่องครอบครัว บ้านเรือน และมีอำนาจในการจัดการดูแลทรัพย์สิน ลักษณะดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการแต่งงานที่ผู้ชายย้ายมาอยู่บ้านผู้หญิง โดยมีความเชื่อเรื่องผีปู่ย่าเป็นตัวควบคุม ส่วนกฎหมายหมวดอื่น ๆ พบว่าผู้หญิงมีสถานภาพต่ำในด้านบทบาทการปกครอง ผู้หญิงถูกจำกัดสิทธิหลาย ๆ ด้าน ผู้หญิงถูกกฎหมายควบคุมอย่างเข้มงวดและถูกลงโทษรุนแรงเมื่อกระทำในสิ่งที่สังคมไม่ปรารถนา การที่ผู้หญิงมีสถานภาพต่ำดังกล่าวมีปัจจัยประการแรกมาจากกฎหมายล้านนาโบราณบางส่วนได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของอินเดีย ที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของสตรี และอีกปัจจัยหนึ่งคือการที่ผู้ชายเป็นผู้บัญญัติกฎหมาย กฎหมายจึงสะท้อนให้เห็นสังคมที่ผู้ชายมีฐานะเป็นใหญ่เหนือผู้หญิง

Thesis Title	A Study of Women's Status in Lanna Ancient Law
Author	Miss. Acharapon Junsawang
Degree	Master of Arts (Lanna Language and Literature)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Sompong Witayasakpan

ABSTRACT

The aim of the thesis is twofold, first to study the form and contents of the ancient Lanna law, and second, to study women's status therein. The 25 manuscripts of the ancient Lanna law have been studied. It is found that this ancient law is mainly composed of three parts: the introduction, the body of contents, and the ending. The introduction parts always mention the Royal House of Mangrai. The ending denotes the copying date and names of writers or copyists. There are two kinds of manuscripts, the perfect and the imperfect ones. Manuscripts with perfect contents consist of 5 groups of law, namely, ruling law, judging methods, family law, civil law, and criminal law. The imperfect ones consist of less than 5 groups of law with addition of religious anecdotes, tales, chronicles, proverbs, and previous cases. The contents of these imperfect manuscripts are always scattered and unsystematic.

It is found in the ancient Lanna law that women's status is highly respected in the family law. Women have rights to take care of family and to manage all the family properties due to the Lanna cultures and beliefs especially the belief in matriarchic ancestral spirits. Males have to move to women's family and pay respect to women's ancestral spirits after marriage. However, it is also found that women's status is quite low in other groups of this ancient law. Women have no role in ruling, no rights in various aspects. Moreover, women's are highly controlled and severely punished by the ancient law. This is due to the influence of the Indian's Dharmasastra Law which severely restricted women's rights, roles, freedom and status. Another influence is that the law is issued by men thus reflects the patriarchic society.